

Lasse och Lisa Berg

Bondeuppror och kommunistpartier i Indien

Nedan följer 2 artiklar ur tidskriften *Kommentar* 1969. De tar bl a upp det omfattande bondeuppror som ägde rum 1967 i Indien. Artiklarna baseras till stor del på intervjuer.

Ur *Kommentar* 2 1969

Naxalbari – Indisk bonderevolt

Under första halvåret 1967 pågick ett bondeuppror i Naxalbari i Indien. Området ligger i norra Västbengalen i den smala landtunga som förbinder Assam med resten av Indien.

Bönderna i Naxalbari försökte skapa en befriad zon, för att där genomföra en jordreform och upprätta egen politisk makt. De försvarade zonen med vapenmakt mot jordägarnas och regeringens polis. Bönderna besegrades så småningom.

Runt om i Indien har nu Naxalbarirörelsen följts av liknande aktioner, inspirerade av Naxalbariledarnas idéer, som de uttryckts i rörelsens tidningar *Deshabrati*, *Liberation* och *Frontier*.

Lasse och Lisa Berg reser för närvarande i Indien för *Kommentars* räkning. De har samlat material om den indiska bonderörelsen samt intervjuat revoltledare och indiska partipolitiker.

Utdrag ur intervju med Ananta Majee, bondeledare från Västbengalen

– Det finns ungefär 11 miljoner lantarbetare idag i Västbengalen av en total befolkning på 45 miljoner. Deras problem är mycket akuta. De har bara arbete under fyra till fem månader om året, resten av året är de arbetslösa. De har urusla löner, urusla bostäder, urusel hälsa. De är förtryckta och halvsvälter eller svälter åtta till tio månader om året.

En annan exploaterad grupp är sharecroppers, som är bönder som inte äger den jord de brukar utan får betala hälften av skörden i arrende. De utgör ungefär en tredjedel av alla bönder. De är helt rättslösa, de har ingen äganderätt till jorden de brukar, de kan köras bort från jorden av jordägaren när som helst. Den enda möjligheten att få låna pengar är genom penningutlånaren i byn. Det medför att de snart kommer i beroende av honom eftersom han kan ta mycket höga räntor. Räntan blir ofta mycket snabbt större än den ursprungliga lånesumman. Detta leder till begar-systemet, som är en form av slaveri. Låntagaren som inte kan betala igen lånet blir tvungen att utföra alla möjliga sorters arbete åt långgivaren – till ingen eller bara nominell lön. I augusti och september måste de ofta låna till utsädet. Utsädet får de då betala med ungefär 40 rupies per maund. Men när de skördat och skall betala igen lånet får de bara 17-18 rupies per maund för riset. De får alltså låna ett maund och måste betala tillbaka nästan tre maund plus räntan. På detta vis blir de dubbelt exploaterade av penningutlånaren.

De jordreformer som genomförts har bara genomförts på papperet. Man satte t ex en övre gräns på hur mycket jord man fick äga vid 25 acres. Det betydde att jordägarna spred sin jord på alla släktingar och vänner så att allt förblev vid det gamla. Det fanns andra kryphål också i lagen. Den gällde t ex inte fruktodlingar. Så därför gjorde en jordägare som hade 500 acres risodling så att han planterade sex mangoträd i detta risfält och helt plötsligt hade det hela blivit en fruktodling.

Denna exploatering av de fattiga bönderna förstärker matkrisen. 12 proc av landsbygdsbefolkningen äger 62 proc av jorden – och det är den bästa jorden. Jordägarna är också den som håller tillbaka skörden från marknaden för att pressa upp priset. Han är också svartabörshaj och penningutlånare. På detta sätt exploaterar de via matpriserna de fattiga både på landsbygden och i städerna. Detta ger inget incitament till ökad produktion hos den fattige bonden. Detta har lett till en snabb utarmning av bönderna. De små jordägarna som är utsatta för samma exploatering får gå ifrån sin jord. Ett allmänt fenomen i Västbengalen idag är en kraftig ökning av antalet jordlösa bönder.

Naxalbarirörelsen

Naxalbarirörelsen är en bonderörelse. Anhängarna anser att det är omöjligt att befria övriga förtryckta klasser om inte bönderna befrias. 80 proc av Indiens befolkning bor i byarna. Indien karakteriseras som ett semifeodalt och semikolonialt land där den huvudsakliga motsättningen ligger mellan folket och feodalherrarna. Därför måste bönderna utgöra huvudstyrkan i den antiimperialistiska och anti-feodala kampen. Statsapparaten bevarar det feodala systemet med våld och det enda sättet att bryta detta väpnade styre är med en väpnad revolt.

Inte jorden utan makten

Kampen i Naxalbari gällde inte i första hand jorden, det var bara en mindre delfråga, utan den politiska makten, statsmakten. Denna makt kan bara erhållas med väpnad makt i en revolution. Detta skulle i Naxalbari göras genom ett gerillakrig. Enligt Naxalbarirörelsen är detta en fundamental skiljepunkt mellan dem och de borgerliga och småborgerliga partierna inklusive Indiens båda kommunistpartier. Man kan inte, säger de, låsa den antifeodala kampen vid frågan om jordfördelning och se denna fråga som en fråga om social rättvisa. I stället måste man bryta förtrycket genom att bryta ner den politiska, ekonomiska, sociala och kulturella struktur som bibehåller den feodala exploateringen. Detta kan bara göras genom att bönderna själva etablerar en ny politisk makt i byarna – de revolutionära bondekommittéernas makt. Bönderna måste resa sig och beväpna sig, organisera gerillagrupper, skapa befriade områden och så småningom bygga en folkets armé. Att bara kämpa för jord är inget annat än ekonomism. De poängterar att den agrara revolutionen är något helt annat än bara en fråga om att försäkra bönderna social rättvisa.

För att nå den politiska, ekonomiska och militära makten började man i Naxalbari i mars och april 1967 att sätta upp revolutionära bondekommittéer i alla byar. Bönderna beväpnade sig och fördelade jorden. Enligt Kanu Sanyal, en av ledarna, organiserades 90 proc av bönderna i området på detta sätt. 70 proc av bönderna i området är fattiga och jordlösa, 20 proc är mellanbönder och 10 proc är rika bönder.

Naxalbarirörelsens målsättningar

1. Allt land som inte ägdes och brukades av bönderna själva fördelades av bondekommittéerna. Genom detta bröt man den gamla politiska, ekonomiska och sociala strukturen i byarna som baserats på monopolistiskt jordäggande.
2. Alla jordregister och andra dokument som hade med jorden att göra hade tidigare använts för att lura bönderna, därför brändes alla dylika dokument.
3. Alla överenskommelser mellan bönderna och jotedarerna (storgodsägarna) och mellan bönderna och penningutlånarna förklarades ogiltiga. De hade ingåtts under ojämna villkor och innebar oftast grova orättvisor mot bönderna. Normalt får bönderna i Indien idag betala mellan 50 och 100 proc i ränta per år när de lånar pengar av byns penningutlånare. Eftersom en sådan

snabbt växande skuld är svår att någonsin betala och eftersom en stor del av de indiska bönderna har behov av krediter vid t ex fetslagna skördar och bröllop har detta medfört att penningutlånarna får ett allt kraftigare grepp om bönderna och deras jord. Det går en jämn ström av jord från de fattiga bönderna till penningutlånarna i de indiska byarna och nu är ofta storgodsägaren och penningutlånanen samma person.

Changalal, en lågkastig jordbrukare i norra Indien, sade till oss:

”Jag äger en acre land. Det är inte tillräckligt. Jag skulle vilja ha fyra acres. Vi får vete och ris fyra månader om året, resten av året får vi bara gryn. Det är inte bra mat. Jag tjänar högst en krona om dan. Det räcker inte. Jag lånar pengar. Jag har lånat över ett tusen kronor av en rik man i byn till mat och kläder till min familj. Varje år måste jag betala 75 proc ränta på lånet. Jag måste låna pengar till räntan. Mina skulder växer hela tiden, jag vet inte hur jag skall klara mig ur det. Från banken i stan kan jag inte låna pengar, till dem måste man betala igen nästan på en gång och hur skulle jag kunna göra det?”

4. Jotedarerna hade gömt undan stora mängder ris för att på så sätt skapa en artificiell livsmedelsbrist som kunde driva upp priserna. Detta ris och andra ägodelar som tillhörde jotedarerna konfiskerades av bönderna och distribuerades bland dem själva.

5. De jotedarer som länge varit kända som extra svåra förtryckare och de som motsatte sig böndernas kamp dömdes av bönderna till döden.

6. De som var kända som kollaboratörer med förtryckarna och med polisen dömdes under öppna rättegångar. Några dömdes till döden, andra fick paradera genom byn under förödmjukande omständigheter.

7. För att försvara sig mot den väntade attacken från statsapparaten beväpnade man sig med sina traditionella vapen, spjut och pilbågar, och med de gevär man lyckats ta från jotedarerna.

8. Man organiserade byarnas interna administration, vaktsystem, ordnade skolgång etc.

Ram Vishal, äger tre och en halv acre och försörjer tio personer på det:

”Det finns en sak jag önskar mina barn och det är att de skall få gå i skola. Jag skall försöka få dem till skolan i grannbyn. Vi som tillhör en mellankast får gå i skolan, men inte de lågkastiga, de oberörbara. Läraren, som är högkastig, tar inte emot dem. Det är samma sak i alla byarna här omkring. Men de fattigaste här i byn har i alla fall inte råd att låta sina barn gå i skolan, de behöver deras hjälp på fälten och till annat arbete. Det är bara tjugo pojkar från vår by som går i skolan nu (det finns 200 familjer i hans by) . Flickskola finns inte.”

9. Böndernas politiska makt i området utövades genom regionala och centrala revolutionskommittéer.

10. De gamla lagarna som bara tjänat de tidigare makthavarna ersattes med revolutionskommittéernas beslut.

Enligt Kanu Sanyal låg ledningen av kampen i händerna på de jordlösa, som var de mest militanta. De var emot varje form av kompromiss med feodalismen. Mellanbönderna var till en början misstänksamma och förhöll sig avvaktande. De slöt upp först när de insåg att kampen var riktad mot jotedarerna, godsägarna och penningutlånarna och att det låg i deras intresse att stödja kampen. Detta betydde mycket för kampens omfattning. De rika bönderna var i början helt emot kampen. De var ofta själva exploatörer och var därför rädda för följderna. De försökte på alla sätt kritisera de revolterande bönderna och agerade som spioner för jotedarernas räkning. Men när mellanbönderna slutit upp på de fattiga böndernas sida slutade de rika bönderna att opponera sig och blev i fortsättningen neutrala. Den i Naxalbari viktiga gruppen téplantagearbetare stödde helhjärtat böndernas kamp. De strejkade och beväpnade sig och slöt upp på böndernas sida.

”Goda förutsättningar för revolution”

Kanu Sanyal anser att den revolutionära situationen i Indien för närvarande är utmärkt. USA:s imperialism befinner sig i en akut kris, motsättningarna mellan imperialisterna blir allt bittrare, motsättningarna mellan inhemskt och utländskt kapital ökar. Det indiska kongresspartiets ekonomiska planering faller i bitar (efter den tredje femårsplanen 1961-66 har ingen mer femårsplan kunnat igångsättas och det är fortfarande osäkert om det blir någon mer), folket lider allt mer under Indiens svåra ekonomiska kris och folkets förtroende för det tidigare allt dominerande kongresspartiet har fått en allvarlig knäck, något som visades i det senaste valets nederlag för kongresspartiet.

Varför misslyckades då – om än temporärt – bondeupproret i Naxalbari? Vilka misstag tycker Naxalbariledarna själva att de gjorde?

För det första anser de att det saknades en stark partiorganisation ”armed with the theory of Marxism-Leninism and its highest development in the present era, Mao Tse-tung’s thought” och nära sammanknuten med massorna. Den partiorganisation som fanns var ledd av småborgerliga element som förhöll sig passiva hela tiden. ”... bonderörelserna har varit beroende av partiledarna som tillhör intelligentsian. Följaktligen börjar de sina rörelser med tal av toppledare, genom att organisera bondeavdelningar och genom öppna propagandakampanjer. Sådana rörelser är naturligtvis helt beroende av de stora ledarna och följaktligen rinner de ut i sanden närhelst dessa ledare från intelligentsian beslutar sig för att stoppa dem. Eftersom hela agitationen och rörelsen utspelas för öppen ridå blir dessutom hela organisationen försvarslös inför repressiva åtgärder.”... ”De revolutionära intellektuella måste börja arbeta underjordiskt från själva början. Först då tvingas de bli beroende av bonderevolutionärerna.” (Charu Mazumdar)

Kampen kunde inte utvecklas eftersom man aldrig byggde upp någon mäktig massbas och inte förlitade sig tillräckligt mycket på folket. ”Vi erkänner nu framt att vi inte hade tilltro till de heroiska bondemassorna, som, snabbt som en storm, bildade revolutionära bondekommittéer, fullbordade de tio målsättningarna och snabbt vidareutvecklade klasskampen under perioden april till september 1967” (Kanu Sanyal). I stället var ledarna rädda för att gå för långt och påtvinga bönderna sin vilja uppifrån.

För liten vikt lades vid den militära sidan. I första stadiet av kampen underskattades fiendens styrka. Eftersom kommunisterna dominerade i Västbengalens regering trodde man inte att den skulle slå till så hårt mot bonderesningen. Senare då folket var berett att slå till mot fienden överskattades fiendens styrka och följderna förstörades. Följden blev att folket blev förvirrat och saknade ledning då regeringen började terrorisera bönderna. Man beväpnade befolkningen men skapade aldrig en organiserad väpnad styrka. I de befriade områdena fanns inga gerillastyrkor till försvar.

*

Så långt Naxalbarirörelsens ledare. Det första upproret slogs ned av delstatsregeringen. I slutet av maj 1967 kastades hundratals bönder i fängelse och många, hur många är osäkert, dödades under striderna. Därefter har förföljelserna fortsatt och de flesta av rörelsens ledare är nu antingen dödade eller sitter i fängelse. I slutet av 1968 infångades också Kanu Sanyal av polisen och kastades i fängelse i väntan på dom. Den kommunistledda delstatsregeringen föll i november 1967 och centralregeringen (kongresspartiet) övertog styret genom presidentstyre. Konstitutionen har försett centralregeringen med denna metod att bli av med misshagliga delstatsregeringar, en metod som utnyttjas allt flitigare.

Uppbyggnadsstadiet

I Naxalbari pågår nu ”det andra stadiet av kampen”, uppbyggnadsstadiet. Man bygger upp revolutionära baser på landsbygden, många intellektuella och studenter har lämnat städerna och förenat sig med bönderna. Bondeupproret i Naxalbari har fått en djupgående effekt på det politiska livet runtom i Indien. Liknande rörelser har sprungit som svampar ur jorden. Längs hela Teraiområdet vid Himalayas fot har fattiga bönder beväpnat sig och besatt ouppodlad regeringsägd jord. Strider har utbrutit och åtskilliga bönder har dödats av poliserna. I södra Bihar, i Andhra Pradesh, i Orissa och i Tamilnad pågår liknande uppror där tusentals och tiotusentals fattiga bönder revolterar mot förtrycket. Det finns nu i de flesta av Indiens delstater åtminstone några områden där liknande bondeuppror ägt rum under det senaste året.

Bondeuppror och gerillarörelser är inte någon ny företeelse i Indien. Under slutet av fyrtioalet lyckades t ex en gerilla på 5 000 man i Telenganaområdet i Andhra Pradesh försvara över fyra miljoner bönders självstyre i flera år. Men under femtioalet och första hälften av sextioalet kämpade bönderna med andra metoder. Kommunistpartiet var helt inriktat på partipolitiken och var emot revolutionsförsök. Självständighetsrörelsen hade gett kongresspartiet stora prestigevinster – ibland på kommunisternas bekostnad. Särskilt i norra Indien sjönk kommunisternas anseende kraftigt under andra världskriget då man – för att stödja Sovjet – lanserade parollen att detta var ”peoples war” och att man därför helt plötsligt skulle göra en helomvändning och hjälpa engelsmännen på alla sätt. Norra Indien som mot slutet av trettiotalet hade gått mot en revolution var efter detta länge helt immunt mot kommunisterna.

”Naxaliterna och kommunisterna”

De bondeuppror som nu blossat upp sker också, enligt tämligen samstämmiga uppgifter från båda kommunistpartierna och ”naxaliterna”, utanför kommunistpartierna. I de flesta fall är kommunistpartierna kraftiga motståndare till dessa grupper, de s k vänsterkommunisterna (Communist Party of India, Marxist) mer än de s k högerkommunisterna (Communist Party of India) eftersom de hittills förlorat fler medlemmar till ”naxaliterna”. Kommunisternas attityd till denna radikalisering av bönderna har varit förvirrad. Dels söker man misstänkliggöra ”naxaliterna” genom att kalla dem för antingen CIA-agenter (som söker splittra kommuniströrelsen ännu mer) eller Kinaagenter (Kina har mycket dåligt anseende sedan gränskriget 1962). Dels söker man fånga upp denna radikalism genom egna, litet ”mildare” program. Program som gått ut på ockupation av ouppodlad jord, men där den politiska makten skall erövrats via valurnorna.

- Vad anser ni om de försök till väpnad revolution som nu görs i Latinamerika?
- Det är bra. Förhållandena är så svåra att människor inte kan vänta längre.
- Hur är förhållandena i Indien då? Kan människorna här vänta på val vart femte år?
- Ja, det kan dom.

(Intervju med S. A. Dange, ledare för CPI)

Under tiden håller de spridda ”naxaliterna” på att organisera sig på en nationell basis. I oktober 1968 möttes för första gången grupper från olika delar av landet och man skapade ”the Coordination Committee of Communist Revolutionaries”. Men inte heller denna rörelse tycks vara fri från de motsättningar som så länge slitit sönder varje kommuniströrelse i Indien. Personliga och regionala motsättningar försvårar samarbetet.

Framtiden

Indien är ett stort land där mycket kan hända utan att helhetens stabilitet rubbas. Det kan pågå ett krig i en del av landet utan att människorna i en annan del vet om det. Det kan pågå ett bonde-

uppror i en del av en delstat utan att det behöver påverka bönderna det minsta i en annan del av delstaten. Det är inte säkert att den nu pågående radikaliserings av bönderna i vissa delar av Indien är den numerärt viktigaste trenden på landsbygden. Kanske är t ex de bönder som fascistiseras fler än de som tar till vapen i Naxalbarirörelsens anda. Indien är ett land med väl utvecklat kommunikationsnät och relativt effektivt och starkt försvar, ett försvar som hittills kunnat påräkna stöd från både USA och Sovjet, ett försvar som kan användas inåt likaväl som utåt. Indiens administration är trots allt inte en Kuo Min Tang-administration. Stora områden av landet är tätbefolkade slättområden utan skyddande vegetation och därmed olämpligt för gerillakrigföring av konventionell typ. Dessutom är det sociala systemet, manifesterat t ex i kastsystemet, helt inriktat på att bevara status quo.

Naxalbari står alltså kanske inte för den indiska revolutionen. Men Naxalbari har bildat inledningen till en serie bondeuppror, en rörelse som inte ger intryck av att vara i avstannande utan accelererar. Naxalbari har för många bönder betytt ett politiskt medvetandegörande. Den politiska stabiliteten i Indien – en stabilitet i de privilegierades tjänst – tål kanske flera stycken Naxalbari. Men vad händer om bönderna skapar befriade zoner på ett tiotal platser? Om det växer fram en radikaliserad kommuniströrelse under intrycket av dessa bonderörelser, som valt att verka utanför parlamentets handlingsförlamande miljö? Hur kommer den frustrerade medelklassen att reagera? En militärkupp är ju tänkbar men kommer att få svåra följder för den nationella sammanhållningen – försvaret är nästan helt rekryterat från vissa folkgrupper i Nordindien och en militärkupp kommer därför att ytterligare försvåra motsättningarna mellan Nord- och Sydindien.

Kanske står Naxalbari för de indiska revolutionerna.

Sju indiska partiledares åsikter om Naxalbari

S. A. Dange. Ledare för Communist Party of India. CPI är det s. k. högerkommunistpartiet som fick 5 % av rösterna i det senaste valet.

– Naxalbarihändelsen var en revolt från en jordbrukande stambefolkning, som var mycket förtryckt av jord-ägandeförhållandena i det området. Men eftersom de leddes av en grupp människor som kallade sig själva kommunister som följde Mao Tse-tungs tankar, så fick saken större publicitet än den förtjänade. Den behandlades som ett bondeuppror. Men eftersom man trodde det var ett experiment med Mao Tse-tungs tankar i Indien av vissa människor i det området har det nu fått ett internationellt namn, och en speciell form av tänkande i Indien av vissa kommunistgrupper kallas nu Naxalbari-kommunistiskt tänkande. Men det var faktiskt ett bondeuppror. Det var inte ett väpnat uppror, eftersom bönderna bara hade pilbågar nedan jordägarna hade gevär, och det var snart avklarat av polisen. Det flammade inte upp heller av en annan anledning. I Västbengalen fanns det vid denna tidpunkt en folkvald vänsterdemokratisk regering. Regeringen försökte tillmötesgå böndernas huvudkrav och skydda dem. Namnet lever kvar på grund av sin politiska innebörd inte på grund av sin ekonomiska innebörd.

S. M. Joshi. Ledare för Samyukta Socialist Party. Socialdemokratiskt, ultranationalistiskt parti. Fick 5 % av rösterna i senaste valet, främst i Bihar och Uttar Pradesh.

– Naxalbari är mycket strategiskt beläget eftersom det ligger vid vår gräns. En del människor tror, trots att de kallar sig själva marxister, att de var helt logiska då de försökte göra ett revolutionärt arbete genom att slåss mot jordägarna där. Men de glömde det faktum att Indien är ett jättelikt land, och att de inte skulle lyckas om de försökte göra det på den platsen. En annan sak var att de var för beroende av folk utifrån. *Peking Review* applåderade dem hela tiden. Jag besökte själv området. Jag skrev en artikel om det för *Times of India*, där jag sade att jag har inget emot er

kamp om den är fredlig, utan våld. Det skulle jag inte ha något emot. Men nu sitter ert parti i regeringen. Om ni gör det här så betyder det att ni inte följer spelets regler. Om ni har makten i händerna borde ni lagstifta. Ni har majoriteten, ni kan ge jord till de här människorna. Varför vill ni ställa till med sådana här bråk? Om ni gör det fredligt så har jag ingenting emot det. Men om ni tar till vapen opponerar jag mig.

A. B. Vajpayee. Ledare för Jan Sangh, det största oppositionspartiet. Fick 9 % av rösterna i det senaste valet, existerar nästan uteslutande i Nordindien där det gått fram kraftigt under de senaste åren, främst hos medelklassen i städerna, med sin högerextremistiska, hindufanatiska politik.

– Naxalbari öppnade ögonen på dem som trodde att kommunisterna hade börjat använda demokratiska medel för att nå sina mål. Naxalbari blev en stor varning om att det är svårt för kommunisterna att förändras. De hade sin regering i Västbengalen. De kunde ha genomfört jordreformer. De kunde ha stiftat lagar. De kunde ha sänkt gränsen för hur mycket jord man får äga om de verkligen hade velat hjälpa de jordlösa lantarbetarna. De kunde ha gjort det genom regeringsmaskineriet. Men i Naxalbari ville de ta lagen i egna händer, och allt de gjorde gick ut på att stärka partiet, inte på att hjälpa de jordlösa. Jag besökte Naxalbari, och bönderna klagade inför mig över att kommunisterna tog deras skörd och sålde den på marknaden. Pengarna delades inte ut bland de jordlösa. De placerade pengarna i partifonden. De som inte stödde kommunisterna fick lida antingen de var rika eller fattiga. Också fattiga bönder med små ägor förföljdes, i några fall mördades eller rånades de, eftersom de inte stödde kommunistpartiet. Naxalbari var alltså ett försök att terrorisera bönderna så att de skulle underkasta sig kommunistpartiets diktatur. Men det försöket misslyckades.

P. Ramamurthi. Ledare för parlamentsgruppen för Communist Party of India, Marxist. CPI, M kallas ofta för vänsterkommunisterna, ett namn som de knappast gör skäl för. De bröt sig ut ur det gamla kommunistpartiet efter Indien–Kinakriget. Motsättningarna mellan de båda kommunistpartierna ligger nu främst på det personliga planet, spänningen inom partierna är större än mellan partierna. CPI, M fick 4 % av rösterna i senaste valet.

– Det är inte många människor som vet vad som hände i Naxalbari. I Naxalbari finns ett stambefolkningsproblem. Det fanns ett antal människor ur stambefolkningen som hade blivit fråntagna sin jord. Regeringen lagstiftade mot dessa förhållanden, men lagarna efterföljdes aldrig. Om därför Naxalbarirörelsen hade inriktat sig på att ockupera jord för att därigenom tvinga regeringen att lösa deras problem så hade det varit bra, det hade inte varit något problem. Men frågan om ockupation kom aldrig upp eftersom man inte brukar jorden vid denna tid, i maj. De bara gick och satte upp röda flaggor på ett antal fält. Om det kunde stannat vid detta så skulle det inte vara något problem. Men sedan hände några rån bland annat. Så vi sände upp vår minister och han talade med de här människorna. Han sade: Behåll er jord även om den ägs av de stora jordägarna. Men tag inte jord från småbönderna. Ni måste slåss mot de stora jordägarna. Om ni får alla till fiender så är det ute med er. Och han sade att de inte skulle ge sig. I vissa små frågor fick de ge efter men inte när det gällde huvudfrågorna. De accepterade det, men senare ändrade de sig och sade: Vi slåss inte för att få jord, vi slåss för att få makten här. Och det var där problemet uppstod. Frågan om att kämpa för att få makten hör inte till det här, man kan inte kämpa till sig makten med pilbågar. Det är där våra åsikter går isär. Vi sade att det inte var på det här sättet vi skulle slåss. Under indiska förhållanden_ kommer makten bara att kunna tas genom en kombination av arbetarklassens och böndernas kamp. Det här landet är inte Vietnam eller Kina. Det här landet är ett land med ett mycket utvecklat kommunikationssystem och centraliserad polis-

och militäradministration. Hur skall man komma över det här speciella problemet? Om man går till väga som Naxalbarirörelsen kommer man bara i händerna på centralregeringens polis. Det leder ingen vart. Vi är helt med på att mobilisera bönderna till att ockupera jorden. Men då de under sådana här omständigheter talar om att etablera sin egen statsmakt, då säger vi att det bara ger motståndarna chansen till fruktansvärt förtryck, som Naxalbarirörelsen inte har någon möjlighet att klara av.

N. G. Ranga. Ledare för Swatantra, det näst största oppositionspartiet med 9 % av rösterna i det senaste valet. Partiet har sin tyngdpunkt hos landsbygdens jordägarklass. Fasaden av liberalt företagarparti har haft liten påverkan på partiets utnyttjande av kommunalistiska spänningar i det indiska samhället. Partiets kommunalism har ökat sedan Ranga kom till makten.

– Naxalbari var ett kommunistiskt experiment. Det är sant att där fanns förtryck av de jordlösa, ännu mer av sharecroppers. Det fanns ett behov av lagstiftning till skydd åt dessa människor. Det hade ignorerats länge av kongressregeringen där. Kommunisterna lyckades dra fördel av detta och började ställa till bråk. Men det var inte alls så illa som kommunisterna framställde det, och det hade lätt kunnat lösas om det bara hade suttit en regering som var inriktad på böndernas problem.

Surendra Mohan. Joint Secretary i Praja Socialist Party. Socialdemokratiskt parti på jakt efter en profil. Fick 3 % av rösterna i det senaste valet.

– Det som hände i Naxalbari var mycket olyckligt. För det första ligger Naxalbari geografiskt och strategiskt i en punkt där Indien, Nepal och Östpakistan möts, bara nio miles skiljer Nepal från Pakistan och jag skulle också vilja påpeka att inte heller Kina ligger särskilt långt borta. Därför skulle den form av rörelse som ägde rum i Naxalbari ha fått mycket allvarliga följder om rörelsen hade skurit av förbindelsen mellan Assam och resten av Indien. Om det nu var nödvändigt att sätta igång med en rörelse för jordfördelning skulle den ha startats i delar där detta strategiska problem inte finns, och också där orättvisan och exploateringen finns i mycket större skala, t ex i Midnapur och Burdwan. Vad jag slutligen inte förstår är detta! När Naxalbarirörelsen ägde rum fanns det en koalitionsregering i Västbengalen, i huvudsak ledd av kommunisterna, särskilt vänsterkommunisterna, just element som startade rörelsen i Naxalbari. Det bästa sättet att lösa problemen med jordägandet i Västbengalen skulle för koalitionsregeringen ha varit att snabbt skapa lagar mot orättvisorna. I stället försökte vänsterkommunisterna agitera, vilket på sätt och vis betydde en agitation mot deras egen regering. Allt detta kunde vi inte förstå, och vi tror att det ingick i en strategi med syfte att skapa strategiska svårigheter för Indien och att skära bort en stor del av nordöstra Indien från resten av landet.

Nijalingappa. Ledare för Kongresspartiet, det överlägset största partiet, fick 41 % av rösterna i det senaste valet. Det enda partiet som suttit i unionsregeringen sedan självständigheten. Har under de tre senaste valen haft en jämn nedgång med tre-fyra procent per val. Kongresspartiet har mycket vid ideologisk bas från en reaktionär högerflygel till vänstersocialisterna. Partiet rymmer inom sig grupper som motsvarar praktiskt taget varje annat parti i den indiska politiken.

– Naxalbari är en mycket sorglig historia. Jag tycker inte att det bör upprepas i Indien. Vi tolererar inte Naxalbari. Det är antidemokratiskt, antisocialt och otrevligt. Jag skulle inte vilja att det hände någonstans och jag skulle slå ner det. Jag är djupt missnöjd med det. Vi vill inte att sånt ska hända.

Ur *Kommentar* 11-12 1969

En indisk kommunism?

I Indien finns i dag två officiella kommunistpartier och en revolutionär basrörelse på landsbygden. Vad står de olika rörelserna för, vilka grupper representerar de? Lisa och Lasse Berg ger en bakgrund och intervjuar företrädare för den. Intervjuerna utfördes i slutet av 1968 och våren 1969. För en komplettering rörande bondeupproret i Naxalbari se *Kommentar* nr 2/1969 [se *artikeln* ovan].

I april 1969 bildades ett indiskt kommunistparti, *Communist Party of India (Marxist-Leninist)*. Därmed har Indien nu tre kommunistpartier av större format.

Som kulmen på en historia av inre strider hade nämligen 1964 det gamla kommunistpartiet splittrats på två – *Communist Party of India, CPI* och *Communist Party of India (Marxist), CPI(M)*.

Vad står de olika partierna för, vilka grupper representerar de, vad beror deras inbördes motsättningar på, vilken roll spelar och kan partierna spela i dagens Indien med dess oerhörda behov av samhällsomdaning?

Indiska kommunistpartiet växer fram

Någon renodlat socialistisk idéerörelse förekom knappast i Indien före den ryska oktoberrevolutionen. Kongressrörelsen, självständighetsrörelsen, som skapades redan 1885 var innan 1920-talet bara en liten påtryckningsgrupp av medelklassintellektuella utan någon kontakt med massorna. Det blev den ryska revolutionen och dess framgångar som skulle stå för det avgörande idéinflytandet på den indiska kommunismen. Denna stod också redan från början i ett starkt beroendeförhållande till det sovjetiska kommunistpartiet (SUKP) och Komintern. Vid mitten av 20-talet hade det vuxit fram en embryonal indisk kommunism, främst bland några av de största städernas medelklass. Centra låg i Bombay och Bengalen.

Redan nu utformades de två alternativa strategier som de indiska kommunisterna i framtiden skulle pendla mellan på ett så förödande sätt. Frågan gällde helt enkelt hur man skulle ställa sig till kongressrörelsen, om man skulle arbeta inom denna eller utanför. Det skulle visa sig att man helt skulle anpassa sig efter den inställning Moskva för tillfället hade till den indiska självständighetsrörelsen. Detta ledde gång på gång under hela tiden innan självständigheten till svåra bakslag för det indiska kommunistpartiet, CPI.

Vid tiden för det andra världskriget hade CPI kraftigt ökat sitt inflytande inom kongressrörelsen, som nu var en massrörelse med fem miljoner medlemmar. Samarbetet mellan CPI och kongressens vänsterflygel, ledd av Nehru, hade tidvis varit mycket intimt. Vid krigsutbrottet gick hela kongressrörelsen och CPI på samma linje – emot ett indiskt deltagande i kriget.

Från "imperialisternas krig" till "folkens krig"

Kommunisterna intog en alltmer antiimperialistisk hållning. Man ville utnyttja tillfället till att bli kvitt briterens kolonialvälde och ville "förvandla imperialisternas krig till ett revolutionärt krig". Engelsmännen reagerade 1940 med att arrestera alla ledande kommunister som inte hunnit gå under jorden.

Med Tysklands anfall på Sovjet i december 1941 förändrades CPI:s politik över natten. Trogen sin orubbliga lojalitet med SUKP slöt man helt upp bakom Sovjet och därmed också England.

Kriget blev nu ”folkens krig” med allt vad det innebar av aktivt stöd åt kolonialherrarna. Den plötsliga omsvängningen blev en katastrof för CPI som förlorade sin popularitet hos de alltmer militanta arbetarna och bönderna. Dessa hade svårt att inse varför man helt plötsligt skulle börja stödja kolonialherrarna bara för att dessa hade samma fiende som ett annat europeiskt land, Sovjetunionen.

Kommunisterna framstod som opatriotiska och förtroendet för dem var för lång tid framåt knäckt. Kommunisterna var nu i brittenas ögon salongsfärdiga och de fick efter en antibrittisk kampanj från kongressen lämna sina platser i fängelserna åt kongressrörelsens ledare. CPI blev lagligt och inför de japanska framgångarna vid Indiens östgräns fick de tom vapen av engelsmännen! CPI kunde nu ostört ta över kongressens fackförening och bonderörelse. Men detta kunde inte skymma det faktum att vid krigets slut hade CPI i väldig utsträckning förlorat sin popularitet, särskilt bland bönderna, och antikommunismen hade ökat. Kongressledarna däremot var nu hjältar.

Självständighetsrörelsen fick efter krigsslutet ett tumultartat förlopp. Eftersom de sovjetiska ledarna inte tycks ha förutsett självständigheten låg CPI på deras inrådan lågt under de båda åren fram till delningen av landet. Partiet kom hela tiden att släpa efter som någon sorts ”lojal opposition”, i stället för att verka som en pådrivande kraft.

Under dessa år reste sig bönderna på flora håll i landet. Två av de största revolterna var *Telanganarevolten* och *Telhagarörelsen*. Gemensamt för dem var att de var ledda av lokala kommunister men ignorerade av CPI.

Efter självständigheten

I samband med förändringen av det internationella politiska klimatet 1947 blev den sovjetiska inställningen till Nehru och kongressrörelsen mer fientlig än tidigare. På direkt intervention från Stalin förmåddes CPI inta en Nehru-fientlig position. Resultatet blev en ny katastrof för partiet. Kongressledarna stod vid denna tid på toppen av sin popularitet och CPI isolerades och blev återigen stämplat som opatriotiskt.

Efter det att USA 1953 börjat hjälpa Indiens fiende Pakistan militärt blev kontakterna mellan Nehru och de sovjetiska ledarna allt mer intima. Något av ett klimax nådde detta samarbete i början av 1955 strax innan ett viktigt fyllnadsval i Andhra – ett av CPI:s starkaste fästen. Då publicerade Pravda en hyllningsartikel till Nehru där inte bara hans antiimperialistiska politik utan också hans inrikespolitik hyllades. Artikeln översattes och spreds i tusentals exemplar i Andhra. Valet blev en stor förlust för CPI.

Under 1954 och 1955 reste olika kommunistiska statschefer i skytteltrafik till New Delhi. Tito talade i parlamentet samma dag som Nehru proklamerade Kongresspartiets målsättning som ”ett socialistiskt samhällsmönster”, Chrustjev och Bulganin gjorde en triumfatorisk resa genom Indien, mellan två och tre miljoner människor mötte dem i Calcutta, Chou En-lai utvecklade med Nehru en indisk-kinesisk vänskap. Men alla tycktes ha glömt CPI:s existens och partiet stod vid sidan om händelseutvecklingen som en handfallen åskådare.

Mot splittringen

Förvirringen, demoraliseringen och de inre motsättningarna minskades inte precis av avstaliniseringen i Sovjet och invasionen i Ungern 1956. Vid valet 1957 stärktes Keralafraktionen under ledning av E M S Namboodiripad genom den kraftiga valframgången som förde kommunisterna till makten i delstaten. Det stärkte helt naturligt CPI:s ”parlamentariska”

högeropposition. Det ledde till en ”indienisering” av kommunisternas politik med en viss frigörelse från Moskvas kvävande grepp. I stället växte det fram en fraktion med ögonen riktade mot Peking – kraftigt stadscentrerad och i grunden mer stalinistisk än maoistisk.

CPI förlorade alltmer sin karaktär av ett homogent nationellt parti och blev i stället en sammanslutning av olika regionala partier där ledarna mer stödde sig på sin lokala bas än på ett nationellt anseende. Kontakten mellan centrum och de lokala grupperna minskade och den organisatoriska sammanhållningen löstes upp.

Mellan 1959 och 1962 ökade så spänningen mellan Kina och Indien längs den långa gränsen i Himalaya ända till den punkt då gränskriget utbröt på hösten 1962. (Mer om denna kris i Kommentar nr 2 1968). Redan från början ledde S A Dange en Kinafientlig falang men CPI:s officiella hållning var mer försiktig. Särskilt Västbengalens kommunister förde fram de kinesiska argumenten. Under 1959 hade gapet mellan det sovjetiska och det kinesiska kommunistpartiet vidgats snabbt och den kinesiska hållningen till Nehru hårdnade. 1960 rådde det en öppen konflikt mellan de båda partierna. Med Chrusjtjovs angrepp på Stalin vid SUKP:s 22:a kongress i oktober 1961 klarnade också frontställningarna mellan Moskvatrogna, med Dange i spetsen, och stalinister, ledda av E M S Namboodiripad och starkt representerade i Kerala, Västbengalen och Andhra. Det berättas att några upprörda Keralaledare, då det blev känt att Stalin flyttats från Lenins sida, begärde att Stalins stoft skulle föras till Kerala där det skulle få en mer värdig behandling.

I samband med kriget 1962 arresterades nästan alla vänsterfraktionens ledare och närmare tusentalet kommunister fängslades. Den kvarvarande högerfraktionen slöt under ledning av Dange helt upp bakom Nehru, vilket blev så mycket lättare som SUKP var försiktigt pro-Nehru. I den antikinesiska hysteri som under några månader piskades upp i landet, särskilt i Nordindien, fanns det kanske inte mycket annat att göra.

CPI hade slutat att fungera som ett enhetligt parti och 1964 kom också den formella splittringen. Ur CPI bröt sig ett nytt kommunistparti som kallade sig Communist Party of India (Marxist), (CPI(M)). CPI hade nu sin styrka i norra Indien och i några industriälten och leddes av Dange. CPI(M) var starkast i Kerala (ledare E M S Namboodiripad) och Västbengalen (ledare Jyoti Basu). I Andhra var styrkorna jämnt fördelade. Också partiets massorganisationer, studentorganisationen, fackföreningen, studentorganisationen etc., splittrades under hårda motsättningar.

Om det från början fanns något starkare sympatier för det kinesiska kommunistpartiet hos CPI(M) än hos CPI försvann dessa snart. Många av de viktigaste ledarna (t ex Namboodiripad) inom CPI (M) lämnade CPI mer på anti-Dange-känslor än speglingar från ideologiska konflikter inom den sk internationella kommunismen. Efter Sovjets invasion av Tjeckoslovakien stödde båda de indiska kommunistpartierna Sovjet. CPI(M) har enligt ytterst välunderrättade källor nu börjat stödjas ekonomiskt av Sovjet.

En parlamentarisk kommunism?

CPI(M) brukar beskylla CPI för att lägga alltför stor vikt vid det parlamentariska arbetet, men det är svårt att i praktiken se någon skillnad på de båda partierna i detta avseende. I de två delstater där kommunisterna dominerat regeringarna (Kerala 1957–1959 och 1967–okt 1969, Västbengalen 1967 och 1969–) har det varit CPI(M) som varit ledande och detta har kanske ökat intresset hos partiet för parlamentariskt arbete. Men detta har också motverkats av att kongresspartiet tre gånger (i Kerala 1959 och i oktober i år samt Västbengalen 1967) lyckats mygla bort kommunistledda regeringar.

Inget av de båda tvillingpartierna har dragit sig för att gå i koalition med de mest extrema högerpartier som t ex Jan Sangh för att öka chansen till några taburetter. Under det senaste året har CPI(M) snarare varit mer entusiastiskt än CPI över denna ”anti-kongressism” till nästan varje pris. Inställningen idag inom partierna till parlamentariskt arbete är förvirrad. Å ena sidan har möjligheterna att komma i regeringsställning i flera av delstaterna ökat genom kongresspartiets tillbakagång och möjligheterna till koalitioner, vilket i kombination kan ge stora utslag inom det system med majoritetsval i enmansvalkretsar som Indien har. Å andra sidan har stora grupper inom båda partierna insett hur litet substantiellt man lyckats uträtta inom de delstater där man haft den parlamentariska makten (se mer härom i intervjun med E M S Namboodiripad). Dessutom är kommunisterna i stort sett lika långt från möjligheten att få en dominerande roll i centralregeringen som någonsin.

De partier som ökat sin makt i Indien som helhet under de senaste åren är högerpartierna, med Jan Sangh och Swatantra i spetsen.

Jan Sangh + Swatantra	1952	1957	1962	1967
(Swatantra från 1962)	3	6	14	18
CPI, från 1967				
CPI+CPI(M)	3	9	10	9

(Procentuella röstandelen vid valen till Lok Sabha – unionsparlamentet)

Inte ens i de delstater där man kommit i regeringsställning har detta skett genom någon sensationell frammarsch hos väljarna utan genom koalitioner. I Västbengalen hade de båda kommunistpartierna vid 1967 års val till delstatsparlamentet 24,5 % av det totala antalet röster mot 41,1 % för kongresspartiet. I Kerala fick kommunisterna vid samma tillfälle 32,1 % mot kongresspartiets 35,4 %. (I dessa siffror är inte inräknade de oberoende som senare arbetat i nära samband med respektive parti). Men genom att indiska kommunister sällan hör tala om hur stor del av väljarkåren de har stöd av, utan i stället om hur stor del av antalet mandat de vunnit, kan en obetydlig ökning av röstandelen, som den i Västbengalen 1969, presenteras som en oerhörd seger. Detta bara genom att man utnyttjat koalitioner och valsysteem. På många sätt är detta symptomatiskt för många indiska kommunisters självbedrägerier.

En revolutionär kommunism?

Under de senaste åren har det vid sidan av dessa båda kommunistpartier vuxit fram en landsbygdsbaserad revolutionär kommunism. Bonderevolten i Naxalbari 1967 (se artikeln ovan – från *Kommentar* nr 2 1969) fick något av en katalytisk effekt på denna rörelse. Nu finns det grupper tillhörande denna rörelse i praktiskt taget varje delstat i Indien. Detta till trots är det fortfarande en mycket liten rörelse i förhållande till de båda andra kommunistpartierna. De två viktigaste centra ligger i Västbengalen och i Andhra Pradesh. Från det sistnämnda området kommer T Nagi Reddy, den av rörelsens ledare som har störst nationellt anseende. Hittills har man haft störst framgång i otillgängliga bergsområden eller djungelområden bland Indiens stamfolk. Både Naxalbari och Srikakulam, där det nu pågår en bonderevolt, ligger i sådana områden. Detta betyder dock inte att man inte också lyckats skapa livskraftiga enheter i de mer tätbefolkade slättområdena – sådan finns nu t ex i Bihar och Tamil Nadu.

Men också denna rörelse skakas av motsättningar – främst mellan Andhragruppen och Västbengalgruppen som leds av Kanu Sanyal. T Nagi Reddy beskrivs oftast som en maoist, som anser att först måste folket politiseras så att man så småningom kan bygga upp en revolutionär armé. I detta arbete är ett starkt parti viktigt. I motsats till honom skulle då Kanu Sanyal vara den som

vill föra en linje något mer besläktad med Che Guevaras. Det skulle då vara stridsverksamheten som skulle vara den första och viktigaste; genom militära segrar skulle man vinna bönderna till sin sida. Partibildning får vänta.

En diskussion rörande dessa båda ståndpunkter behöver ju i och för sig inte vara något negativt. I ett land så väldigt som Indien borde det finnas plats för båda – den förstnämnda då t ex i de tätbefolkade slättområdena där en gerilla nog måste vara ”som fisken i vattnet” och ha befolkningen helt på sin sida om den skall ha den minsta chans att nå några framgångar. Negativ blir denna diskussion först då den bara speglar personliga eller för Indien så typiska regionala motsättningar. Likaså är denna diskussion ett svaghetstecken om den innebär att man på för den indiska kommunismen tidigare känt manér försöker att i en blind idoldyrkan överföra utländska erfarenheter till Indien för att där automatiskt tillämpa dem i varje situation.

Då ett revolutionärt kommunistparti bildades i april 1969 skedde det genom Kanu Sanyal och hans grupp trots deras tidigare motstånd mot en ny partibildning. Detta skulle kunna förklaras som ett försök att utestänga T Nagi Reddy och hans revolutionärer genom att komma först till kvarn. Uppgifterna om det nya partiet är dock sparsamma och man får nog ta de indiska tidningarnas uppgifter med en nypa salt i detta fall.

Det viktiga med den nya revolutionära kommuniströrelse som trots allt växer fram i Indien i dag, det som skiljer den från de etablerade kommunistpartierna, är att man verkligen i handling söker mobilisera de fattiga bönderna och lantarbetarna, och att man tydligen i flera fall lyckats åstadkomma en solidaritet över kastgränserna.

Kommunisterna har inte representerat de fattiga

Det har varit medelklassintellektuella och rikare bönder som lett kommuniströrelsen i landet. Endast sällan har arbetare lett fackföreningarna. Bondeorganisationerna har som bäst lyckats samla mellanbönder och har letts av rika jordägare. Deras avskildhet från de fattiga massorna och deras bundenhet till Sovjet har gång på gång lett dem till de mest absurda, eller åtminstone mycket tvivelaktiga, ställningstaganden. Därför måste de indiska kommunisternas historia, under slutet av 50-talet och hela 60-talet, till stor del skrivas som deras ledares historia, eftersom politiken till så stor del bestäms av kortsiktiga taktiska hänsynstaganden och till så liten del av andra klassers intressen än de klasser ledarna tillhör.

Inom de båda etablerade kommunistpartierna existerar idag något av en generationsklyfta. Faktum är att nästan utan undantag är de tio-femton främsta ledarna i vardera partiet sådana personer som stod i främsta ledet redan på tjuugo- och trettio-talet.

Indisk politik förs på olika plan med vitt skilda språk. Den officiella politiken rör ideologier och utspelas på ett allindiskt plan. Den debatten förs med samma termer som den politiska debatten hos oss.

Ett parti bland andra

Ett annat mer traditionellt språk har avsevärt mycket större betydelse på det lokala planet. Där spelar ideologierna mindre roll, där avgör gruppintressen, kast, religion, språk och först som sist storleken på penningpungen. Så länge kommunisterna inte lyckas politisera de fattiga och organisera dem, utan spelar spelet efter jordägarnas och ockrarnas regler kommer de aldrig att bli annat än ett parti bland alla andra partier. De kan kanske som hittills här och där med framgång spela ut en jordägarkast mot en annan och därigenom komma i regeringsställning i några av Indiens 17 delstater. Men så länge de kommit till makten tack vare dessa ekonomiska makthavare

kommer deras makt att genomföra radikala förbättringar av de fattigas förhållanden bara att bli en skenmakt. Men det förefaller orealistiskt att tro att kommunisterna skulle tillåtas få ens denna begränsade makt över några större delar av Indien. Därtill är treenigheten av jordägare-industriägare-imperialister alltför stark och alltför enad. Redan har kongresspartiets president Nijalingappa talat om önskvärdheten av att kommunistpartierna skulle förbjudas.

Politiska rörelser som har sin styrka hos städernas arbetare och småborgare, t ex kommunismen i Calcutta, kommer kanske att kunna bli mer militanta än "jordägarkommunismen" men de kommer också att ha egna allvarliga svagheter. En av dessa ligger i det faktum att den indiska krisen inte bara är ekonomisk utan också kulturell, en identitetskris. Städerna, sota i Indien mer är konsumtionscentra än produktionscentra, drar till sig människor från landsbygden som ofta inte tillhört de fattigaste skikten där. Dessa tar med sig sin feodala värdeskala med en djupt rotad paternalism. Ovanpå detta läggs så en från Europa och USA importerad "get-rich-fast"-mentalitet. Denna tränger också via en av jordens starkaste filmindustrier långt ut på landsbygden. Detta tillsammans ger de för den indiska medelklassen och arbetarklassen så typiska häftiga svängningarna mellan ytterligheterna, mellan religiös obskurantism och kommunism, mellan nihilism och auktoritetstro, mellan asketism och hämningslös vinningslystnad.

Intervjuer med kommunistledare

S A Dange

Ordförande i Communist Party of India. Organiserade redan i början av 20-talet i Bombay ett av landets första kommunistiska centra. Han har främst sysslat med stadskommunism och har lett den kommunistiska fackföreningsrörelsen sedan 1945. Han tillhör den mest Moskvatrogna gruppen inom CPI och betecknas av sina motståndare inom det egna partiet som en typisk "apparatijk".

Hur kan man bäst karaktärisera Indiens utveckling sedan självständigheten?

Delningen orsakade svår antagonism mellan hinduer och muselmaner. Pakistans invasion av Kashmir ledde också in oss i en militär konflikt. Först när läget lugnat sig något blev det möjligt för kongresspartiet att under Nehrus ledning börja försöka föra en mer aktiv ekonomisk politik.

Politiskt gällde det att i första hand inlemma alla prinsdömen i indiska unionen. I andra hand att skapa en demokratisk konstitution med de grundläggande rättigheter som aldrig existerat under det brittiska styret.

När det gällde ekonomin var kongresspartiet tyvärr under kraftigt inflytande från kapitalisterna och till stor del också från godsägarna. Det ledde till att jordreformerna inte blev effektiva. Bönderna blev inte fria från arrenden, skulder och de rester av slaveri som fanns i landet.

Kongresspartiet gick in för ett visst mått av planering i ekonomin. Men tillväxten av den tunga sektorn hämmades av beroendet av England och USA. Trots detta skedde en viss utveckling under de första åren. Detta ledde till en tillväxt av arbetarklassens storlek och denna klass började kämpa för att få en bättre levnadsstandard. Sammanstötningar började bli vanliga mellan arbetare och företagare, mellan bönder och godsägare. Den ekonomiska utvecklingen ledde till ökad koncentration av ägande.

Klasskillnaderna i Indien är idag enorma. Hur skall de fattiga kunna få det bättre och hur skall deras makt kunna ökas?

Vad gäller industrin har de trepartskonferenser som regeringen etablerat för att reglera för-

hållandet mellan arbetare och företagare inte lett till någonting. Vi har en mycket hård kamp att utkämpa i form av t ex strejker. De mest grundläggande rättigheter förvägras oss. Det är t o m mycket vanligt att vi blir beskjutna och fångslade. Men vi skall nog klara oss.

Vad ligger bakom motsättningarna mellan religiösa, språkliga, regionala och kastmässiga grupperingar i Indien?

De är arv från vår historia. Kast t ex introducerades i Indien för tre tusen år sedan. Ekonomin baserades på byhantverk och kastsystem. Detta bröts ner av automatisering och kapitalistiska produktionsmetoder. Så när kastsystemets ekonomiska grunder nu rubbats har kasternas ställning förändrats men det ideologiska innehållet finns kvar.

Men det tar lång tid att förändra så här gamla förhållanden. När det gäller t ex språkstriderna så kan man se hur de olika sektionerna bland borgerligheten utnyttjar motsättningarna för att stärka sina egna positioner. Men vi tror att dessa reaktionära tendenser nu ersätts av en ökande nationell integration och klassolidaritet som inte existerat tidigare.

Hur skall man i samband med detta se tillväxten av ett parti som Jan Sangh?

Jan Sangh bygger sin ideologi på uttjänta och reaktionära begrepp från hinduismen och försöker utnyttja religionen för att öka sin politiska makt. På samma sätt utnyttjar Jan Sangh den utrikespolitiska spänningen med Pakistan för att stärka sitt grepp över hinduerna. Partiet får stöd från den härskande klassen i USA och kan i framtiden bli en fara för demokratin i Indien.

Hur skall man se på förhållandet mellan jordbruk och industri i en indisk ekonomisk utveckling?

Indien är först och främst ett jordbruksland och därför måste tonvikten läggas på industrin. Utan industriell utveckling kan jordbruksproduktionen inte växa.

Varför har jordreformerna inte varit effektiva och hur kan de göras effektiva?

Lagarna som skulle göra slut på godsägarväldet lovade godsägarna ekonomisk gottgörelse. Denna gottgörelse håller bönderna fortfarande på att betala. Jordbruket kan inte utvecklas därför att de bönder som har ett bärkraftigt jordbruk har inte något kapital eftersom vinsten inom jordbruket är lägre än inom industrin, vilket leder till att bankerna inte ger några lån. Alla vi demokratiska partier av olika färg begär nu att godsägarnas välde skall brytas inte bara till namnet utan också i praktiken.

Hur skall bönderna kunna mobiliseras och organiseras?

Bönderna organiseras nu runt sitt behov av kapital och jord. Säkert hälften av de pengar som regeringen ger till hjälp till konstgödsel etc. försvinner p g a korruption.

Vilka medel, utanför parlamentet, vill ni använda för att nå era mål?

För närvarande tror vi att vi kan använda det parlamentariska systemet för att nå den demokrati vi vill ha. En icke-kapitalistisk utveckling, sloandet av monopolkapitalet och övergången till socialismen, kan uppnås med parlamentariska medel, naturligtvis kombinerade med kamp utanför, fackföreningskamp, strejker etc. Vi tror vi kommer att lyckas på detta sätt. Därför säger vår partikonstitution att vi skall använda parlamentarisk demokrati som medel att nå våra mål. Men misslyckas detta ... Ja då måste en icke-parlamentarisk väg följas. Men det står inte på dagordningen för närvarande.

Vad menar ni egentligen med socialism och demokrati?

Vad jag menar är att den första fasen i Indien måste bli sloandet av monopolkapitalismen men

inte av kapitalismen som helhet. För det andra är den demokratiska konstitutionen inte demokratisk, den kan när som helst genom ett påbud sopas undan av regeringen. Därför måste demokratin stärkas inom de nuvarande ramarna minus monopolen. Detta är det viktiga. På detta sätt skall socialismen komma närmare. Det är det jag menar.

Vad tror ni kommer att hända i Indien under de närmaste fem till tio åren?

Vi väntar oss att monopolkapitalets grepp skall brytas och att en mer progressiv och demokratisk regering kommer att etableras i centrum och i delstaterna. En vidare utveckling av arbetarrörelsen för att försvara arbetarnas rättigheter och löner, en vidare utveckling av bonderörelsen baserad speciellt på lantarbetarna, en starkare sammanhållning, organisation och kamp bland intelligen-tian. Ett sammanbrott av borgerlighetens i dag solida front varigenom dess klokare delar kommer att gå vänsterut. Detta borde kunna kulminera i en regering i Delhi som kan tjäna folket.

E M S Namboodiripad

Sedan 30-talet en av allra viktigaste förgrundsgestalterna inom indisk kommunism. Nu en av ledarna för Communist Party of India (Marxist). Har lett de kommunistiska delstats-regeringarna i Kerala (den senaste störtades i oktober 1969). Betraktas som en av de mer moderata inom partiledningen.

Hurdana är era relationer till CPI? Vilka är de viktigaste skillnaderna mellan er?

Det är svårt att på en kört stund katalogisera alla skillnader. Men i korta drag kan jag säga att vad oss anbelangar så baserar vi oss på en strikt marxistisk teori om stat och revolution. Vi anser att samtidigt som vi drar största möjliga fördel av de konstitutionella möjligheter som utvecklingen kan ge, så får vi inte falla för illusionen, eller skapa illusioner bland folket om att vi genom detta konstitutionella arbete kan förändra systemet. När allt kommer omkring har Marx och särskilt Lenin understrukit att borgerlig demokrati bara är en speciell form av borgerlig diktatur. Närhelst de styrande klasserna ser att arbetarklassen använder detta borgerliga demokratiska system för att ytterligare föra fram sitt klassintresse för att försvaga och besegra de styrande klasserna då slänger de denna demokratiska mask och visar sitt rätta ansikte. Vi har inga illusioner om att vi på detta sätt kan få till stånd en grundläggande social revolution.

Högerkommunisterna har en annan åsikt. De talar om vad de kallar strukturella reformer, genom vilka gradvis fundamentala sociala förändring åstadkommes.

Hur kan dagens indiska samhället karakteriseras?

Vi anser att staten i Indien är ett verktyg för borgarklassen i allians med godsägarna, under ledning av storbourgeoisien, som samarbetar med de utländska monopolen.

Har CPI en annan åsikt om detta?

De har ändrat sig lite grand. I sitt ursprungliga program sade de att del är bourgeoisiens stat, hela bourgeoisins. Detta betyder att det inte är bourgeoisiens och godsägarnas förenade organ. De förnekar också det faktum att den leds av storbourgeoisien. De förnekar också betydelsen av samarbetet mellan den indiska storfinsansen och de utländska monopolen. Under utvecklingens tryck har de tvingats till smärre ändringar men i stort sett skiljer de sig från oss i dessa avseenden.

Vad beror de ökande motsättningarna inom det indiska samhället på? Motsättningar mellan religioner, språk, regioner, kaster etc.

För att förstå detta måste man undersöka det sociala system som existerat i Indien under åtskilliga århundraden. Det baseras på en kombination av vad som kallas kastsystemet, bysamhället och

storfamiljsystemet. Dessa tre begrepp utgör det indiska samhällets totalitet. Kasthierarkin, familjehierarkin – äldre /yngre å ena sidan män/kvinnor å den andra, och byekonomi grundad på naturlig produktion; detta var den bas på vilken det indiska samhället byggdes. Kastsystemet är en väsentlig del av detta. På grund av den konstanta inblandningen av grupper och samhällen utifrån och också på grund av samspelet mellan olika religiösa och filosofiska grupper lades också de religiösa institutionerna till kasten. Kast, de religiösa samfundet och stammarna blev alla en del av indiskt samhällsliv. Moderniseringen, den kapitalistiska utvecklingen, införandet av modern utbildning och av borgerlig parlamentarisk demokrati blev å ena sidan ett verktyg att förändra samhällsordningen med, å andra sidan återspeglades denna samhällsordning i politiska institutionerna.

Faktum är att inflytandet från kastsystemet försvagas nu. Det är inte så starkt som när jag var pojke. Då skulle ingen i min familj kunna tänka sig att jag skulle bli en aktiv politiker. Detta system har mottagit kraftiga stötar men det har inte eliminerats totalt. T o m när det gäller det parlamentariska systemets arbetssätt, i valen, när kandidaterna sätts upp, när rösterna värvas, inverkar alla dessa faktorer. Det är därför det sägs att kast är en politisk faktor i Kerala – det är delvis sant. Men det är också sant att stora delar av folket i växande grad deltar i politiken utan att kast betyder någonting.

Denna förstörelseprocess av det gamla systemet sker genom en växelverkan mellan den nya ekonomin och politiken, kast, landsbygdssamhälle, bysystem, storfamilj.

Kan den ökade kommunalismen leda till fascism i Indien?

Jag skulle inte vilja påstå att kommunalismen ökar. I stället skulle jag vilja säga att sekulariseringen ökar. Det kan tyckas att kommunalismen ökar eftersom alla dessa kastfaktorer, religiösa faktorer etc används av de borgerliga politikerna i deras egna fraktionsstrider. Av denna anledning enas de också. Skulle någon t ex ha trott att hindu- och sikhkommunisterna skulle enas? Men det har de gjort, de har bildat en koalitionsregering nu. Det är alltså inte kast och religion som är de viktiga faktorerna. Den viktiga faktorn är att det borgerliga politiska systemet är bankrutt. Tillväxten av fraktionism, uppkomsten av olika borgerliga fraktioner som var och en söker dra fördel av detta.

Hur skulle ni vilja karakterisera jordbrukspolitiken i Indien sedan självständigheten?

Deras politik har varit en politik av gradvis förändring av det gamla feodala arrendesystemet till ett modernt kapitalistiskt system utan att i grunden förändra det eller störa de gamla feodala godsägarnas "vested interests". De behåller inte det gamla feodala godsägarsystemet intakt, utan godsägarnas övergår till att bli kapitalistiska jordbrukare eller kapitalistiska godsägare.

Det har sagts att om man med kapitalistiskt jordbruk bara menar att antalet lönearbetare bland jordbrukarna är stort, så ökar verkligen andelen kapitalistiska jordbruk i Indien. Men det har också sagts att detta är allt som sker här och att det inte finns någon verklig förändring av jordbruksmetoderna som ökad användning av maskiner och att det inte finns någon minskning av förkapitalistiska exploateringsformer och handelsmännens och penningutlånarnas aktiviteter.

Nej jag skulle inte vilja säga att kapitalistiskt jordbruk bara är lönearbete. Lönearbete i sig kan vara en moderniserad form av feodalt arbete. Men det är inte allt. Det är inte riktigt att säga att användningen av maskineri inte växer. Tekniken förbättras verkligen. Det är klart, tekniken växer inte inom allt jordbruk, bara i en liten sektor dominerad av de kapitalistiska jordbrukarna. Det sker en monetarisering av jordbruksekonomin, bruket av maskiner, konstgödsel, allt detta ökar. Det ökar också möjligheterna för storjordbruken.

Kommer detta att resultera i ett uppsving för jordbruksproduktionen?

Nej, nej, jag tror vi står inför en allvarlig kris inom jordbruket.

T Nagi Reddy

Den företrädare för den revolutionära kommunismen som vuxit fram i Indien under de senaste åren, med störst nationellt anseende. Utstöttes ur CPI(M) 1967 och lämnade sin parlamentspost i Andhra Pradealt 1969. Ledare för den kommitté som bildats för att samordna olika revoltrörelser i landet. Närmast maoist.

Vilka är de viktigaste problemen i Indien idag?

Jordbruksproblemet. Under de två, tre senaste åren har problemet blivit allt mer akut med resultatet att det nu pågår en serie revolter. Både oorganiserade och organiserade. Godsägarnas förtryck växer men det gör folkets motstånd också. Om det finns en organisation fortsätter folkets motstånd att växa, men om det inte finns någon organisation så exploderar det och dör ut. Vår plikt är att se till att denna mobilisering av en anti-godsägarstrid sker organiserat, så att den fortsätter att växa i intensitet och kulminerar i väpnad kamp. Utan väpnad kamp kan den inte klara sig. Utan väpnad kamp kan inte en revolution lyckas.

Vilka kommer att bli era största svårigheter?

Svårigheterna är naturligtvis våra egna misstag under de senaste sexton åren, som har lett oss till ett tillstånd av desorganisation. Uppriktigt sagt så är vi inte organiserade på det sätt vi borde varit om vi skulle ha fungerat på ett revolutionärt sätt. Vi har skapat illusioner hos folket om parlamentarisk demokrati. Vi har under dessa sexton år av parlamentariskt agerande organiserat kommunistpartiets revolutionära organisation på ett mycket parlamentariskt sätt. Den gamla disciplinen har förlorats, den gamla osjälviska tendensen har gått förlorad, det gamla hårda arbetet har försvunnit. Allt som en revolutionär behöver har förlorats. Vi måste återuppbygga detta. Det blir vår största svårighet.

Vilken roll kommer städerna att spela?

Vi kommer naturligtvis att stödja varje demokratisk kamp hos medelklassen eller arbetarklassen. Men städerna kommer bara att spela en andrahandsroll. De kommer aldrig att kunna spela en ledande roll i en revolution, speciellt inte i ett land som Indien. Revolutionens ledare måste komma från jordbruksområdena, ty det är i jordbruksområdena som den ekonomiska krisen är som mest intensiv, det är där godsägarnas förtryck är som störst. I jordbruksområdena kan folket också hålla ut i sin kamp längre än de kan i städerna.

Vilken roll kommer de olika sektionerna bland bönderna – lantarbetare, småbönder, mellanbönder – att spela?

I Indien är situationen den att det feodala godsägarväldet drar fördel av den kapitalistiska ekonomin. De feodala godsägarna har nu större politiska och ekonomiska fördelar än vad de hade under engelsmännen. Vad som därför kommer kunna hända är att mellanbönderna och alla de därunder förenas i kampen mot godsägarna. Detta kan till och med gälla de smärre godsägarna. De allra största godsägarna har ibland motsättningar med de mindre godsägarna och dessa små godsägare skulle vilja se ett slut på storgodsägarnas hegemoni. Därför kommer de allra största av de feodala godsägarna att bli vårt första mål och vi kommer inte att utvidga fiendskapen mellan oss och de små godsägarna; vi vill ha dem med oss i den utsträckning vi kan. Idag är de feodala godsägarna den största faran och vår strid kommer huvudsakligen att stå mot dem.

Kommer det parlamentariska arbetet att ha någon mening i denna kamp för att befria bönderna?

För närvarande tycker vi inte det.

Ni lämnade idag delstatsparlamentet.

Ja. Men om vi inte hade förrått arbetarklassens kamp i sin revolutionära form under dessa sexton år hade vi antagligen också kunnat använda parlamentet, även om en agrar revolution pågår på några ställen. Indien är en så jättelik kontinent. Vi kan inte gå in för väpnad kamp i ett riktigt stort område och ändå sitta i parlamentet i andra områden där det inte pågår någon väpnad kamp. Det hade antagligen varit det bästa sättet att koordinera den revolutionära kampen med andra kampformer – parlamentariska ibland och utomparlamentariska ibland.

Vilken roll spelar imperialisterna i förtrycket av den indiska bonden?

Gode Gud! Deras roll är verkligen den mest fundamentala roll man kan tänka sig. Utländska monopols intrång i den indiska jordbruksekonomin växer mycket snabbt. Speciellt nu när kongressregeringen söker utveckla vad som kallas kapitalistiskt jordbruk. I allt nytt som nu introduceras t ex konstgödsel, bekämpningsmedel, nya utsäden, Kooperation. På vissa ställen blandar sig monopolen direkt i marknadsföringen. Inom alla dessa områden penetrerar och dominerar imperialisterna. Tyvärr kunde den revolutionära vänstern inte förutse detta, därför förklarades det aldrig för bondemassorna så att de kunde förstå det. Jag är rädd att många inom den sk vänstern som sitter i parlamentet fortfarande inte förstår den väldiga betydelsen av denna imperialistiska penetration i jordbruksekonomin. Det är först nu under det senaste året som vi börjat studera problemet i sitt riktiga perspektiv och försökt förstå djupet av denna penetration. Jag tror därför att bondeproblemet inte bara är ett problem som gäller feodalismen, som är en yttre, synlig fiende, det är också ett väldigt anti-imperialistiskt problem, när det gäller priser, marknader, när det gäller de varor de behöver.

Vilka var Naxalbarirörelsens största misstag?

Uppriktigt sagt har jag inte detaljstuderat Naxalbarikampen. Varje väpnad kamp, antingen den är i Naxalbari eller någon annanstans, kommer för närvarande inte att vara en kontinuerlig serie segrar. Om varje väpnad kamp vore en obruten rad segrar så skulle man kunna säga att det bara skulle vara fråga om ett par, tre år. Det kommer att bli många med- och motgångar. Faktum är att Naxalbari står för ett nytt tänkesätt som nu gör sitt intåg på en massa ställen över hela landet långt ut i avlägsna byar. I detta avseende har Naxalbari varit en stor framgång. Men om vi tänker i termer av väpnad kamp, dess fortsättning, en kontinuerlig serie av väpnade framgångar – då är Naxalbari ingen framgång. Men om man hade väntat att det skulle vara så, då måste jag säga att man hade varit optimist, inte revolutionär. Naxalbari kan inte vara en framgång av den typen. Inte heller är det bra att tro att Srikakulam kommer att bli en sådan serie framgångar utan små motgångar. Det blir det inte ens i Vietnam hur skulle vi då kunna begära det av Naxalbari?